

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (štvrtá komora)

z 12. júla 2012*

„Ochrana spotrebiteľa — Zmluvy o spotrebiteľskom úvere — Smernica 2008/48/ES — Články 22, 24 a 30 — Vnútroštátna právna úprava preberajúca túto smernicu — Uplatniteľnosť na zmluvy nezahrnuté do vecnej a časovej pôsobnosti uvedenej smernice — Povinnosti nestanovené tou istou smernicou — Obmedzenie bankových poplatkov, ktoré môže vyberať veriteľ — Články 56 ZFEÚ, 58 ZFEÚ a 63 ZFEÚ — Povinnosť zaviesť do vnútroštátneho práva primerané a účinné postupy mimosúdneho riešenia sporov“

Vo veci C-602/10,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Judecătoria Călărași (Rumunsko) zo 6. decembra 2010 a doručený Súdnemu dvoru 21. decembra 2010, ktorý súvisí s konaním:

SC Volksbank România SA

proti

Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor – Comisariatul Județean pentru Protecția Consumatorilor Călărași (CJPC),

SÚDNY DVOR (štvrtá komora),

v zložení: predseda štvrtej komory J.-C. Bonichot, sudcovia A. Prechal (spravodajkyňa), L. Bay Larsen, C. Toader a E. Jarašiūnas,

generálna advokátka: V. Trstenjak,

tajomník: R. Șereș, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 19. apríla 2012,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- SC Volksbank România SA, v zastúpení: M. Niculeasa, R. Damaschin a R. Nanescu, advokáti,
- rumunská vláda, v zastúpení: R. H. Radu a R.-I. Munteanu, splnomocnení zástupcovia,
- česká vláda, v zastúpení: M. Smolek a J. Vlácil, splnomocnení zástupcovia,
- nemecká vláda, v zastúpení: T. Henze a J. Kemper, splnomocnení zástupcovia,

* Jazyk konania: rumunčina.

- talianska vláda, v zastúpení: G. Palmieri, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci S. Fiorentino, avvocato dello Stato,
 - rakúska vláda, v zastúpení: C. Pesendorfer, splnomocnená zástupkyňa,
 - Európska komisia, v zastúpení: L. Bouyon a M. Owsiany-Hornung, splnomocnené zástupkyne,
- so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálnej advokátky, že vec bude prejednaná bez jej návrhov,
- vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článkov 22, 24 a 30 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS (Ú. v. EÚ L 133, s. 66), ako aj článkov 56 ZFEÚ, 58 ZFEÚ a 63 ZFEÚ.
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi SC Volksbank România SA (ďalej len „Volksbank“) a Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor – Comisariatul Județean pentru Protecția Consumatorilor Călărași (CJPC) (Národný úrad pre ochranu spotrebiteľov – krajský komisariát na ochranu spotrebiteľov Călărași, ďalej len „ANPC“) vo veci niektorých ustanovení zahrnutých v zmluvách o spotrebiteľskom úvere uzatvorených medzi Volksbank a jej zákazníkmi, ktoré sú podľa ANPC v rozpore s vnútroštátnou právnou úpravou, ktorej cieľom je prebrať smernicu 2008/48.

Právny rámec

Právo Únie

- 3 Odôvodnenia 3, 4 a 7 smernice 2008/48 znejú:

„(3) [Pretrvávajú] výrazné rozdiely medzi právom rôznych členských štátov v oblasti poskytovania úverov fyzickým osobám vo všeobecnosti, a najmä v oblasti spotrebiteľských úverov. ...

- (4) Skutočná situácia a situácia podľa práva, ktorá vyplýva z týchto vnútroštátnych rozdielov, vedie v niektorých prípadoch k narušeniam hospodárskej súťaže medzi veriteľmi v Spoločenstve a vytvára prekážky na vnútornom trhu v prípadoch, ak členské štáty prijali rozdielne záväzné ustanovenia, ktoré sú prísnejšie ako ustanovenia smernice [Rady] 87/102/EHS [z 22. decembra 1986 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, ktoré sa týkajú spotrebiteľského úveru (Ú. v. ES L 42, 1987, s. 48; Mim. vyd. 15/001, s. 326), zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 98/7/ES zo 16. februára 1998 (Ú. v. ES L 101, s. 17; Mim. vyd. 15/004, s. 36, ďalej len „smernica 87/102“)]. Obmedzuje to možnosť spotrebiteľov priamo využívať čoraz širšiu ponuku cezhraničných úverov. ...

...

- (7) Ak sa má uľahčiť vytvorenie riadne fungujúceho vnútorného trhu so spotrebiteľskými úvermi, je potrebné, aby sa v niekoľkých kľúčových oblastiach ustanovil harmonizovaný rámec Spoločenstva. ...“

4 Odôvodnenia 9 a 10 smernice 2008/48 uvádzajú:

„(9) Úplná harmonizácia je potrebná na to, aby sa všetkým spotrebiteľom v Spoločenstve zabezpečila vysoká a rovnocenná úroveň ochrany ich záujmov a aby sa vytvoril skutočný vnútorný trh. Členské štáty by preto nemali mať možnosť zachovať alebo zaviesť iné vnútroštátne ustanovenia ako ustanovenia tejto smernice. Takéto obmedzenie by sa však malo uplatňovať len na ustanovenia harmonizované touto smernicou. Ak neexistujú takéto harmonizované ustanovenia, členské štáty by mali mať možnosť zachovať alebo zaviesť vnútroštátne právne predpisy. ...

(10) Rozsah harmonizácie určuje vymedzenie pojmov v tejto smernici. Povinnosť členských štátov vykonávať ustanovenia tejto smernice by sa preto mala obmedziť na jej rozsah pôsobnosti určený týmto vymedzením pojmov. Touto smernicou by však nemalo byť dotknuté uplatňovanie ustanovení tejto smernice členskými štátmi v súlade s právom Spoločenstva v oblastiach, na ktoré sa jej rozsah pôsobnosti nevzťahuje. Členský štát by preto mohol zachovať alebo zaviesť vnútroštátne právne predpisy zodpovedajúce ustanoveniam tejto smernice alebo niektorým jej ustanoveniam o zmluvách o úvere mimo rozsahu pôsobnosti tejto smernice, napríklad o zmluvách o úvere, pri ktorých je čiastka nižšia ako 200 EUR alebo vyššia ako 75 000 EUR. ...“

5 Odôvodnenie 14 tejto smernice znie:

„Zmluvy o úvere, ktoré sa vzťahujú na poskytovanie úveru zabezpečeného nehnuteľnosťou, by nemali patriť do rozsahu pôsobnosti tejto smernice. Tento druh úveru má veľmi osobitnú povahu. Do rozsahu pôsobnosti tejto smernice by nemali patriť ani zmluvy o úvere, ktorých účelom je financovať nadobudnutie alebo zachovanie vlastníckych práv k pozemku alebo existujúcej či projektovanej stavbe. ...“

6 Odôvodnenie 44 uvedenej smernice znie:

„V záujme zabezpečenia transparentnosti a stability trhu a až do ďalšej harmonizácie by členské štáty mali zabezpečiť, aby sa zaviedli vhodné opatrenia na reguláciu činnosti veriteľov alebo dohľad nad ňou.“

7 Článok 2 tej istej smernice nazvaný „Rozsah pôsobnosti“ stanovuje v odseku 2:

„Táto smernica sa nevzťahuje na:

- a) zmluvy o úvere, ktoré sú zabezpečené buď hypotékou, alebo iným porovnateľným zabezpečením, ktoré sa v členskom štáte bežne používa na nehnuteľný majetok, alebo sú zabezpečené právom týkajúcim sa nehnuteľného majetku;
- b) zmluvy o úvere, ktorých účelom je nadobudnutie alebo zachovanie vlastníckych práv k pozemku alebo existujúcej alebo projektovanej stavbe;
- c) zmluvy o úvere, pri ktorých je celková výška úveru nižšia ako 200 EUR alebo vyššia ako 75 000 EUR;

...“

8 Článok 22 smernice 2008/48 nazvaný „Harmonizácia a záväzný charakter tejto smernice“ stanovuje v odseku 1:

„Keďže táto smernica obsahuje harmonizované ustanovenia, členské štáty nesmú zachovať ani zaviesť vo svojom vnútroštátnom práve ustanovenia, ktoré sa odchyľujú od ustanovení tejto smernice.“

- 9 Článok 24 tejto smernice nazvaný „Mimosúdne riešenie sporov“ stanovuje v odseku 1:

„Členské štáty zabezpečia, aby sa zaviedol primeraný a účinný postup pre mimosúdne riešenie sporov na urovanie spotrebiteľských sporov, ktoré sa týkajú zmlúv o úvere, podľa potreby s využitím existujúcich subjektov.“

- 10 V súlade s článkami 27 a 29 smernice 2008/48 lehota na jej prebratie skončila 11. júna 2010, čo je dátum, ku ktorému bola zrušená smernica 87/102.

- 11 Podľa článku 30 smernice 2008/48 nazvaného „Prechodné opatrenia“:

„1. Táto smernica sa nevzťahuje na zmluvy o úvere, ktoré sú platné v čase nadobudnutia účinnosti vnútroštátnych vykonávacích opatrení.

2. Členské štáty však zabezpečia, aby sa články 11, 12, 13 a 17, druhá veta článku 18 ods. 1 a článok 18 ods. 2 vzťahovali aj na otvorené zmluvy o úvere, ktoré sú platné v čase nadobudnutia účinnosti vnútroštátnych vykonávacích opatrení.“

Rumunské právo

- 12 Cieľom mimoriadneho nariadenia vlády 50/2010 (*Monitorul Oficial al României*, časť I, č. 389 z 11. júna 2010, ďalej len „OUG 50/2010“) je prebrať smernicu 2008/48 do vnútroštátneho práva.

- 13 Článok 2 ods. 1 OUG 50/2010 stanovuje:

„Toto mimoriadne nariadenie sa vzťahuje na úverové zmluvy vrátane úverových zmlúv zabezpečených hypotékou alebo právom k nehnuteľnosti, ako aj na úverové zmluvy uzatvorené s cieľom kúpy alebo zachovania vlastníckych práv k existujúcej alebo projektovanej nehnuteľnosti alebo s cieľom rekonštrukcie, usporiadania, spevnenia, sanácie, rozšírenia alebo zhodnotenia nehnuteľnosti, bez ohľadu na celkovú výšku úveru.“

- 14 Článok 36 OUG 50/2010 stanovuje:

„Pri poskytnutí úvere môže veriteľ vyberať len poplatok za analýzu spisu, poplatok za správu úveru alebo poplatok za vedenie bankového účtu, náhradu v prípade predčasného splatenia, náklady týkajúce sa poistenia, prípadne penále, ako aj osobitný poplatok za služby poskytované spotrebiteľovi na požiadanie.“

- 15 Článok 85 ods. 2 OUG 50/2010 stanovuje:

„Na účely zmierlivého riešenia prípadných sporov spotrebiteľa môžu využiť systém mimosúdnych reklamácií a odškodného pre spotrebiteľov podľa ustanovení zákona č. 192/2006 o sprostredkovaní a organizácii povolania sprostredkovateľa v úplnom znení s neskoršími zmenami, pričom tým nie je dotknuté právo spotrebiteľov podať návrh na začatie súdneho konania proti veriteľom a sprostredkovateľom úveru, ktorí porušili ustanovenia tohto mimoriadneho nariadenia alebo právo spotrebiteľov obrátiť sa na [ANPC].“

- 16 Články 86 až 88 OUG 50/2010 definujú režim sankcií, medzi ktoré patria sankcie, ktoré môžu uložiť komisári ANPC v prípade porušenia ustanovení tohto nariadenia.

17 Podľa článku 94 OUG 50/2010:

„Toto mimoriadne nariadenie nadobudne účinnosť desať dní po dátume jeho uverejnenia v *Monitorul Oficial al României*, časti I.“

18 Článok 95 OUG 50/2010 znie:

„1. Pokiaľ ide o zmluvy platné ešte pred nadobudnutím účinnosti tohto mimoriadneho nariadenia, veritelia sú povinní do 90 dní od nadobudnutia jeho účinnosti zabezpečiť, aby boli tieto zmluvy v súlade s ustanoveniami tohto nariadenia.

2. Zmluvy platné ešte pred nadobudnutím účinnosti tohto mimoriadneho nariadenia budú zmenené formou zmluvných dodatkov do 90 dní od nadobudnutia jeho účinnosti.

...“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

19 Úverové zmluvy, o ktoré ide vo veci samej, boli uzatvorené medzi Volksbank a jej zákazníkmi predtým, ako OUG 50/2010 nadobudlo účinnosť.

20 Ide v podstate o zmluvy, ktorými boli spotrebiteľom poskytnuté úvery zaručené záložnými právami alebo inými právami k nehnuteľnostiam.

21 Tieto zmluvy obsahujú viaceré ustanovenia týkajúce sa bankových poplatkov, ktoré si Volksbank vyhradila právo vyžadovať od zákazníkov, a tieto poplatky sú predmetom sporu vo veci samej.

22 Takto teda ustanovenie 3.5 všeobecných podmienok úverových zmlúv, o ktoré ide vo veci samej, nazvané „poplatok za riziko“, stanovuje, že keď poskytne banka dlžníkovi úver, môže od neho vyžadovať poplatok za riziko, vypočítaný na základe zostatku úveru, pričom dlžník tento poplatok uhrádza mesačne počas celej doby trvania úverovej zmluvy.

23 Ustanovenie 5 osobitných podmienok uvedených zmlúv, takisto nazvané „poplatok za riziko“, stanovuje, že tento poplatok je vo výške 0,2 % zostatku úveru a musí sa uhrádzať mesačne v deň splatnosti počas celej doby trvania úverovej zmluvy.

24 Po 22. júni 2010, dátume nadobudnutia účinnosti OUG 50/2010, Volksbank podnikla kroky s cieľom zmeniť v dodatkoch k úverovým zmluvám označenie sporných ustanovení na „poplatok za správu úveru“, čo bola kategória poplatku uvedená v článku 36 OUG 50/2010, pričom však jeho výšku nezmenila.

25 Po nadobudnutí účinnosti OUG 50/2010 ANPC konštatoval v rámci kontrol vykonaných vo Volksbank, že Volksbank naďalej vyberala „poplatok za riziko“, ako je uvedený v úverových zmluvách, o ktoré ide vo veci samej, neskôr premenovaný na „poplatok za správu úveru“.

26 ANPC, ktorý dospel k záveru, že výber tohto poplatku bol v rozpore s článkom 36 OUG 50/2010, vypracoval záznam proti Volksbank, ktorým Volksbank uložil najmä pokutu, ako aj dodatočné sankcie. Volksbank napadla tento záznam na vnútroštátnom súde.

27 Na vnútroštátnom súde Volksbank tvrdila, že niektoré ustanovenia OUG 50/2010 sú v rozpore so smernicou 2008/48. Preto takisto vzhľadom na cieľ tejto smernice, spočívajúci v zakotvení úplnej harmonizácie, aby sa zabezpečil voľný pohyb služieb ponúkaných úverovými inštitúciami, Volksbank tvrdila, že uvedený súd mal v spore vo veci samej ponechať tieto ustanovenia neuplatnené.

- 28 Takto teda podľa Volksbank článok 2 ods. 1 OUG 50/2010 v rozsahu, v akom stanovuje uplatniteľnosť OUG 50/2010 na úverové zmluvy zaručené záložným právom alebo iným právom k nehnuteľnosti, akými sú zmluvy, o ktoré ide vo veci samej, je v rozpore s článkom 2 ods. 2 smernice 2008/48, lebo toto posledné ustanovenie výslovne stanovuje, že táto smernica sa nevzťahuje na takéto zmluvy.
- 29 Okrem toho, pokiaľ ide o zmluvy, ktoré možno považovať za patriace do pôsobnosti smernice 2008/48, Volksbank uviedla, že článok 36 OUG tým, že obsahuje taxatívny výpočet bankových poplatkov, ktoré môže úverová inštitúcia vyberať, porušuje túto pôsobnosť, keďže táto smernica len stanovuje pravidlá v oblasti primeraného informovania spotrebiteľov.
- 30 Zákaz vyberať iné poplatky, ako sú tie, ktoré sú vymenované v uvedenom článku 36, je okrem toho v rozpore s pravidlami práva Únie v oblasti voľného pohybu kapitálu a voľného poskytovania služieb.
- 31 Pokiaľ ide o voľné poskytovanie služieb, tento zákaz spôsobuje úverovým inštitúciám ponúkajúcim svoje služby v Rumunsku zvýšenie nákladov, čo im bráni byť konkurencieschopnými na úrovni Únie. Takisto pôsobí ako prekážka vstupu úverových inštitúcií usadených mimo tohto členského štátu na rumunský trh spotrebiteľských úverov.
- 32 Pokiaľ ide o voľný pohyb kapitálu, rumunský spotrebiteľ už nemôže vzhľadom na to, že by bol oprávnený požadovať zrušenie poplatkov alebo ustanovení, ktoré nie sú v súlade s OUG 50/2010, získať úver od inštitúcie usadenej mimo uvedeného členského štátu.
- 33 Nakoniec Volksbank uvádza, že možnosť spotrebiteľa obrátiť sa priamo na ANPC, zakotvená v článku 85 ods. 2 OUG 50/2010, ako aj právomoc tohto orgánu ukladať sankcie, ak dospeje k záveru, že existuje porušenie OUG 50/2010, nepredstavuje primeranú a účinnú metódu mimosúdneho riešenia sporov, tak ako vyžaduje článok 24 ods. 1 smernice 2008/48, ale je naopak takej povahy, že vedie k množeniu sporov, čo v Rumunsku aj nastalo.
- 34 Vnútroštátny súd uvádza, že spor vo veci samej sa týka v podstate platnosti ustanovenia nazvaného „poplatok za riziko“, uvedeného v úverových zmluvách uzatvorených pred dátumom nadobudnutia účinnosti OUG 50/2010, ktorého názov sa po tomto dátume zmenil na „poplatok za správu úveru“.
- 35 Tento súd sa domnieva, že ustanovenia OUG 50/2010 boli prijaté s cieľom rýchleho prebratia smernice 2008/48 a že sa musia v dôsledku toho uplatňovať v súlade s touto smernicou. Tieto vnútroštátne ustanovenia však môžu predstavovať aj nevhodné alebo neúplné prebratie uvedenej smernice.
- 36 Za týchto okolností Judecătoria Călărași rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:
- „1. Má sa článok 30 ods. 1 smernice 2008/48 vykladať v tom zmysle, že zakazuje členským štátom uplatňovať vnútroštátny právny predpis, ktorým sa prebrala uvedená smernica, aj na zmluvy uzatvorené pred nadobudnutím účinnosti tohto vnútroštátneho právneho predpisu?
 2. Do akej miery ustanovenia článku 85 ods. 2 [OUG 50/2010] primerane preberajú článok 24 ods. 1 smernice 2008/48, ktorým sa stanovuje povinnosť členských štátov zabezpečiť primerané a účinné prostriedky mimosúdneho riešenia sporov spotrebiteľov týkajúcich sa spotrebiteľských úverov?
 3. Má sa článok 22 ods. 1 smernice 2008/48 vykladať v tom zmysle, že zakladá úplnú harmonizáciu v oblasti zmlúv o spotrebiteľskom úvere, harmonizáciu, ktorá neumožňuje, aby členské štáty:
 - a) rozširovali rozsah pôsobnosti ustanovení smernice 2008/48 na zmluvy, ktoré uvedená smernica výslovne vylučuje z rozsahu svojej pôsobnosti (ako sú zmluvy o poskytnutí hypotekárneho úveru alebo zmluvy týkajúce sa vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam), alebo

- b) ukladali úverovým inštitúciám ďalšie povinnosti týkajúce sa druhov poplatkov, ktoré môžu vyberať, alebo kategórií referenčných hodnôt pre pohyblivú úrokovú sadzbu v zmluvách o spotrebiteľskom úvere, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti preberajúcich vnútroštátnych ustanovení?
4. V prípade zápornej odpovede na tretiu otázku, majú sa zásady slobodného poskytovania služieb a voľného pohybu kapitálu vo všeobecnosti a predovšetkým články 56 [ZFEÚ], 58 [ZFEÚ] a článok 63 ods. 1 [ZFEÚ] vykladať v tom zmysle, že neumožňujú členskému štátu prijímať opatrenia voči úverovým inštitúciám zakazujúce uplatňovať v rámci zmlúv o spotrebiteľskom úvere bankové poplatky, ktoré nie sú uvedené v zozname prípustných poplatkov, aj v prípade, ak vnútroštátna právna úprava tohto členského štátu neurčuje prípustné poplatky?“

O prejudiciálnych otázkach

O tretej otázke písm. a)

- 37 Vnútroštátny súd sa svojou treťou otázkou písm. a), ktorú je potrebné skúmať v prvom rade, v podstate pýta, či sa článok 22 ods. 1 smernice 2008/48 má vykladať v tom zmysle, že je s ním v rozpore vnútroštátne opatrenie, ktorého cieľom je prebrať túto smernicu do vnútroštátneho práva, ktoré zahrnuje do svojej vecnej pôsobnosti úverové zmluvy, akými sú tie, o ktoré ide vo veci samej, ktorých cieľom je poskytnutie úveru zaručeného nehnuteľnosťou, hoci takéto zmluvy sú výslovne z vecnej pôsobnosti uvedenej smernice podľa článku 2 ods. 2 písm. a) tejto smernice vylúčené.
- 38 Z článku 22 ods. 1 smernice 2008/48 vykladanej vzhľadom na jej odôvodnenia 9 a 10 vyplýva, že pokiaľ ide o úverové zmluvy, ktoré patria do pôsobnosti tejto smernice, táto smernica stanovuje úplnú harmonizáciu, a ako vyplýva z názvu uvedeného článku 22, má záväznú povahu, čo treba chápať tak, že v oblastiach konkrétne uvedených v rámci tejto harmonizácie členské štáty nesmú zachovať alebo zaviesť iné vnútroštátne ustanovenia, ako sú tie, ktoré zakotvuje tá istá smernica.
- 39 Okrem toho najmä podľa odôvodnení 3, 4 a 7 smernice 2008/48, harmonizácia, ktorú táto smernica sleduje v určitom počte kľúčových oblastí, sa líši podstatným spôsobom od tej, ktorá je uvedená v smernici 87/102, ktorá bola zrušená a nahradená smernicou 2008/48 a ktorá stanovovala len minimálnu harmonizáciu, ako ju kvalifikoval Súdny dvor (pozri v tomto zmysle najmä uznesenie zo 16. novembra 2010, Pohotovosť, C-76/10, Zb. s. I-11557, bod 66 a citovanú judikatúru).
- 40 Ako však vyplýva takisto z odôvodnenia 10 smernice 2008/48, členské štáty môžu v súlade s právom Únie uplatňovať ustanovenia tejto smernice na oblasti, ktoré nepatria do jej pôsobnosti. Môžu teda zachovať alebo zaviesť vnútroštátne opatrenia zodpovedajúce ustanoveniam tejto smernice alebo niektorým z nich, pokiaľ ide o úverové zmluvy, ktoré nepatria do pôsobnosti uvedenej smernice.
- 41 Z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že úverové zmluvy, o ktoré ide vo veci samej, majú v podstate za cieľ poskytnutie úverov zaručených nehnuteľnosťou.
- 42 Preto v súlade s článkom 2 ods. 2 písm. a) smernice 2008/48 a vzhľadom na jej odôvodnenie 14 takéto úverové zmluvy nepatria do pôsobnosti tejto smernice, a to z dôvodu špecifickosti tohto typu úverov.
- 43 Preto ako vyplýva z bodu 40 tohto rozsudku, pokiaľ ide o takéto zmluvy, harmonizácia, ktorú zakotvuje smernica 2008/48, nebráni tomu, aby členský štát zahrnul tieto zmluvy do pôsobnosti vnútroštátneho opatrenia, ktorého cieľom je prebrať túto smernicu, a uplatňoval na tieto zmluvy všetky ustanovenia tejto smernice alebo niektoré z nich.

- 44 Preto je potrebné odpovedať na tretiu otázku písm. a) tak, že článok 22 ods. 1 smernice 2008/48 sa má vykladať v tom zmysle, že nie je s ním v rozpore vnútroštátne opatrenie preberajúce túto smernicu do vnútroštátneho práva, ktoré zahrnuje do svojej vecnej pôsobnosti úverové zmluvy, akými sú tie, o ktoré ide vo veci samej, ktorých cieľom je poskytnutie úveru zaručeného nehnuteľnosťou, hoci takéto zmluvy sú z vecnej pôsobnosti uvedenej smernice podľa článku 2 ods. 2 písm. a) tejto smernice výslovne vylúčené.

O prvej otázke

- 45 Vnútroštátny súd sa svojou prvou otázkou, ktorú je potrebné skúmať v druhom rade, v podstate pýta, či sa má článok 30 ods. 1 smernice 2008/48 vykladať v tom zmysle, že nie je s ním v rozpore vnútroštátne opatrenie, ktorého cieľom je prebrať túto smernicu do vnútroštátneho práva, ktoré definuje svoju časovú pôsobnosť takým spôsobom, že toto opatrenie sa vzťahuje aj na úverové zmluvy, akými sú tie, o ktoré ide vo veci samej, ktoré sú vylúčené z vecnej pôsobnosti tejto smernice a sú platné k dátumu nadobudnutia účinnosti uvedeného vnútroštátneho opatrenia.

O prípustnosti

- 46 Rumunská vláda uvádza, že táto otázka je formulovaná príliš všeobecne, keďže sa týka zmlúv o spotrebiteľskom úvere vo všeobecnosti, kým spor vo veci samej sa týka úverovej zmluvy zaručenej záložným právom, ktorá nepatrí do vecnej pôsobnosti smernice 2008/48. Táto otázka je teda podľa nej čiastočne neprípustná.
- 47 Európska komisia tvrdí, že spor vo veci samej sa týka platnosti ustanovení uvedených v hypotekárnych úverových zmluvách. Keďže však smernica 2008/48 vylučuje takéto zmluvy zo svojej pôsobnosti a neobsahuje harmonizované ustanovenia týkajúce sa zmluvných ustanovení, odpoveď na prvú otázku nemá podľa nej konkrétny vplyv na uvedený spor.
- 48 V tejto súvislosti je vhodné pripomenúť, že v rámci konania podľa článku 267 ZFEÚ prislúcha výlučne vnútroštátnemu súdu, ktorý vec prejednáva a ktorý musí prevziať zodpovednosť za rozhodnutie sporu, aby s prihliadnutím na osobitosti konkrétneho prípadu posúdil potrebu prejudiciálneho rozhodnutia na vydanie svojho rozhodnutia, ako aj relevantnosť otázok položených Súdnemu dvoru. Preto pokiaľ sa predložené otázky týkajú výkladu práva Únie, Súdny dvor je v zásade povinný rozhodnúť (pozri najmä rozsudok z 18. marca 2010, Alassini a i., C-317/08 až C-320/08, Zb. s. I-2213, bod 25 a citovanú judikatúru).
- 49 Odmietnutie rozhodnúť o prejudiciálnej otázke položenej vnútroštátnym súdom je možné len vtedy, ak je zjavné, že požadovaný výklad práva Únie nemá nijakú súvislosť s existenciou alebo predmetom sporu vo veci samej, pokiaľ ide o hypotetický problém alebo ak Súdny dvor nedisponuje skutkovými ani právnymi okolnosťami potrebnými na užitočnú odpoveď na otázky, ktoré mu boli položené (pozri najmä rozsudok zo 14. februára 2008, Varec, C-450/06, Zb. s. I-581, bod 24 a citovanú judikatúru).
- 50 Zo spisu vyplýva, že touto otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či pokiaľ ide o úverové zmluvy, o aké ide vo veci samej, ktoré sú vylúčené z vecnej pôsobnosti smernice 2008/48 a ktoré sú platné k dátumu nadobudnutia účinnosti vnútroštátneho opatrenia, ktorého cieľom bolo prebrať túto smernicu do vnútroštátneho práva, článok 30 ods. 1 uvedenej smernice bráni tomu, aby toto vnútroštátne opatrenie definovalo svoju časovú pôsobnosť takým spôsobom, že sa vzťahuje aj na takéto zmluvy.
- 51 Keďže teda ide o otázku výkladu práva Únie, v súvislosti s ktorou sa prinajmenšom nezdá byť zjavné, že by nemohla byť poskytnutá relevantná odpoveď na účely riešenia sporu vo veci samej, Súdny dvor je povinný na ňu odpovedať.

O veci samej

- 52 Ako vyplýva z odôvodnení 9 a 10 smernice 2008/48, prináleží v zásade členským štátom, aby určili podmienky, za ktorých chcú rozšíriť svoj vnútroštátny režim preberajúci túto smernicu na úverové zmluvy, o aké ide vo veci samej, ktoré nepatria do jednej z oblastí, pre ktoré normotvorca Únie chcel stanoviť harmonizované ustanovenia.
- 53 Z toho vyplýva, že ak v prípade týchto zmlúv môžu členské štáty zaviesť vo svojej vnútroštátnej právnej úprave, ktorej cieľom je prebrať smernicu 2008/48, pravidlo zodpovedajúce špecificky prechodnému opatreniu uvedenému v článku 30 ods. 1 uvedenej smernice, môžu v zásade takisto pri dodržaní pravidiel Zmluvy o fungovaní Európskej únie a bez toho, aby tým boli dotknuté iné prípadne relevantné akty sekundárneho práva, stanoviť také odlišné prechodné opatrenie, aké je zakotvené v článku 95 OUG 50/2010, ktoré implikuje, že uvedená právna úprava sa uplatňuje takisto na zmluvy, ktoré sú platné k dátumu nadobudnutia účinnosti tejto úpravy.
- 54 Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy je potrebné odpovedať na prvú otázku tak, že článok 30 ods. 1 smernice 2008/48 sa má vykladať v tom zmysle, že nie je s ním v rozpore vnútroštátne opatrenie, ktorého cieľom je prebrať túto smernicu do vnútroštátneho práva, ktoré definuje svoju časovú pôsobnosť takým spôsobom, že toto opatrenie sa vzťahuje aj na úverové zmluvy, akými sú tie, o ktoré ide vo veci samej, ktoré sú vylúčené z vecnej pôsobnosti tejto smernice a sú platné k dátumu nadobudnutia účinnosti uvedeného vnútroštátneho opatrenia.

O tretej otázke písm. b)

- 55 Vnútroštátny súd sa svojou treťou otázkou písm. b), ktorú je potrebné skúmať v treťom rade, v podstate pýta, či sa má článok 22 ods. 1 smernice 2008/48 vykladať v tom zmysle, že nie je s ním v rozpore vnútroštátne opatrenie, ktorého cieľom je prebrať túto smernicu do vnútroštátneho práva, ktoré ukladá povinnosti nestanovené uvedenou smernicou úverovým inštitúciám, pokiaľ ide jednak o druhy poplatkov, ktoré tieto inštitúcie môžu vyberať v rámci zmluvy o spotrebiteľskom úvere patriacej do pôsobnosti tohto opatrenia, a jednak o kategórie referenčných hodnôt na účely výpočtu pohyblivej úrokovej sadzby v týchto zmluvách.

O prípustnosti

- 56 Rumunská vláda a Komisia tvrdia, že táto otázka je neprípustná v rozsahu, v akom sa týka kategórií referenčných hodnôt na účely výpočtu pohyblivej úrokovej sadzby v zmluvách o spotrebiteľskom úvere.
- 57 Tieto námietky je nutné vzhľadom na zásady pripomenuté v bodoch 48 a 49 tohto rozsudku uznať.
- 58 Je totiž potrebné konštatovať, že zo žiadneho z prvkov v spise predloženom Súdnemu dvoru nevyplýva, že uplatniteľné vnútroštátne právo by obsahovalo pravidlá ukládajúce povinnosti úverovým inštitúciám, pokiaľ ide o kategórie referenčných hodnôt na účely výpočtu pohyblivej úrokovej sadzby v zmluvách o spotrebiteľskom úvere, ktoré by presahovali tie, ktoré sú zakotvené v smernici 2008/48. Uvedený spis nepreukazuje existenciu takýchto pravidiel vnútroštátneho práva a hlavne neuvádza, že by tieto pravidlá boli predmetom sporu vo veci samej.
- 59 Z toho vyplýva, že nie je potrebné odpovedať na tretiu otázku písm. b) v rozsahu, v akom sa týka kategórií referenčných hodnôt na účely výpočtu pohyblivej úrokovej sadzby v zmluvách o spotrebiteľskom úvere.

O veci samej

- 60 Ako bolo uvedené v bode 40 tohto rozsudku, z odôvodnenia 10 smernice 2008/48 jasne vyplýva, že pokiaľ ide o úverové zmluvy, ktoré nepatria do vecnej pôsobnosti tejto smernice, o aké ide vo veci samej, členské štáty môžu zachovať alebo zaviesť vnútroštátne opatrenia zodpovedajúce ustanoveniam uvedenej smernice alebo niektorým z nich.
- 61 Preto ani smernica 2008/48, konkrétne článok 22 ods. 1, nebráni tomu, aby v prípade týchto zmlúv členský štát stanovil povinnosti, ktoré nie sú zakotvené touto smernicou a cieľom ktorých je ochrana spotrebiteľov, v predmetnom prípade teda povinnosti, medzi ktoré patrí článok 36 OUG 50/2010, ktorý obsahuje taxatívny výpočet bankových poplatkov, ktoré môže veriteľ vyberať od spotrebiteľov.
- 62 Nezdá sa totiž, že by také pravidlo ochrany spotrebiteľov v oblasti neharmonizovanej smernicou 2008/48 bolo takej povahy, aby ovplyvnilo rovnováhu, na ktorej sa zakladá táto smernica v ňou harmonizovanej oblasti, medzi cieľmi ochrany spotrebiteľov a cieľom, ktorý má zabezpečiť zriadenie výkonného vnútorného trhu v oblasti spotrebiteľských úverov.
- 63 Je potrebné dodať, že ako bolo uvedené v bode 38 tohto rozsudku, článok 22 ods. 1 smernice 2008/48, vykladaný vzhľadom na jej odôvodnenia 9 a 10, sa musí chápať v tom zmysle, že pokiaľ ide o úverové zmluvy patriace do pôsobnosti tejto smernice, na ktoré odkazuje vnútroštátny súd v rámci tejto otázky, hoci nie sú predmetom sporu vo veci samej, uvedená smernica stanovuje úplnú a kogentnú harmonizáciu, ktorá v oblastiach, ktorých sa táto harmonizácia špecificky týka, bráni tomu, aby členské štáty zachovali alebo zaviedli iné vnútroštátne ustanovenia, ako ona sama obsahuje.
- 64 Preto pokiaľ ide o takéto zmluvy, členské štáty majú právo zakotviť povinnosti, akou je tá, ktorá vyplýva z článku 36 OUG 50/2010 v oblasti bankových poplatkov, iba pod podmienkou, že smernica 2008/48 neobsahuje harmonizované ustanovenia v danej oblasti.
- 65 Je potrebné konštatovať, že hoci smernica 2008/48 stanovuje povinnosti týkajúce sa informácií, ktoré má poskytnúť veriteľ, pokiaľ ide najmä o bankové poplatky, ktoré sú súčasťou celkových nákladov na úver v zmysle článku 3 písm. g) tejto smernice, na druhej strane táto smernica neobsahuje hmotnoprávne pravidlá týkajúce sa typov poplatkov, ktoré môže veriteľ vyberať.
- 66 Ďalej z odôvodnenia 44 smernice 2008/48 vyplýva, že členské štáty s cieľom zabezpečiť transparentnosť a stabilitu trhu a v očakávaní ešte širšej harmonizácie musia dbať na to, aby zaviedli vhodné regulačné alebo kontrolné opatrenia, uplatniteľné na veriteľov.
- 67 Je preto potrebné odpovedať na tretiu otázku písm. b) tak, že článok 22 ods. 1 smernice 2008/48 sa má vykladať v tom zmysle, že nie je s ním v rozpore vnútroštátne opatrenie, ktorého cieľom je prebrať túto smernicu do vnútroštátneho práva, ktoré ukladá povinnosti nestanovené uvedenou smernicou úverovým inštitúciám, pokiaľ ide o druhy poplatkov, ktoré tieto inštitúcie môžu vyberať v rámci zmluvy o spotrebiteľskom úvere patriacej do pôsobnosti tohto opatrenia.

O štvrtej otázke

- 68 Vnútroštátny súd sa vo svojej štvrtej otázke v podstate pýta, či sa majú pravidlá Zmluvy v oblasti slobodného poskytovania služieb a voľného pohybu kapitálu, najmä články 56 ZFEÚ, 58 ZFEÚ a článok 63 ods. 1 ZFEÚ, vykladať v tom zmysle, že ustanovenie vnútroštátneho práva zakazujúce úverovým inštitúciám vyberať niektoré bankové poplatky je s nimi v rozpore.
- 69 Na úvod je potrebné uviesť, že nie je potrebné preskúmať vnútroštátne ustanovenie, o ktoré ide vo veci samej, vzhľadom na pravidlá Zmluvy v oblasti voľného pohybu kapitálu.

- 70 Ak sa totiž vnútroštátne opatrenie vzťahuje súčasne na slobodné poskytovanie služieb a na voľný pohyb kapitálu, treba skúmať, do akej miery je obmedzený výkon týchto základných slobôd a či za okolností, aké sú vo veci samej, má jedna z nich prednosť pred druhou. Súdny dvor sporné opatrenie v zásade skúma len vo vzťahu k jednej z týchto dvoch slobôd, ak sa ukáže, že za okolností konkrétneho prípadu je jedna z nich úplne sekundárna vo vzťahu k druhej a možno ju k nej priradiť (rozsudok z 3. októbra 2006, *Fidium Finanz*, C-452/04, Zb. s. I-9521, bod 34).
- 71 V predmetnom prípade, aj keby sa konštatovalo, ako to tvrdí Volksbank, že toto ustanovenie tým, že jeho dôsledkom je menšia dostupnosť spotrebiteľských úverov ponúkaných spoločnosťami usadenými v iných členských štátoch pre zákazníkov usadených v Rumunsku, spôsobuje, že títo zákazníci menej často využívajú uvedené služby a tým sa znižujú cezhraničné finančné toky spojené s takýmito službami, aj tak by to bol iba nevyhnutný následok prípadného obmedzenia slobodného poskytovania služieb (pozri v tomto zmysle rozsudok *Fidium Finanz*, už citovaný, bod 48).
- 72 Pokiaľ ide o skúmanie vnútroštátneho ustanovenia, o ktoré ide vo veci samej vzhľadom na pravidlá Zmluvy v oblasti slobodného poskytovania služieb, z ustálenej judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že činnosť úverovej inštitúcie spočívajúca v poskytovaní úverov predstavuje službu v zmysle článku 56 ZFEÚ (pozri najmä rozsudok *Fidium Finanz*, už citovaný, bod 39).
- 73 Z ustálenej judikatúry takisto vyplýva, že pojem „obmedzenia“ v zmysle článku 56 ZFEÚ sa týka opatrení, ktoré zakazujú, prekážajú alebo robia menej atraktívnym výkon slobodného poskytovania služieb (pozri najmä rozsudok z 29. marca 2011, *Komisia/Taliansko*, C-565/08, Zb. s. I-2101, bod 45).
- 74 Pokiaľ ide o otázku, za akých okolností sa na opatrenie bez rozdielu uplatniteľné na všetky úverové inštitúcie poskytujúce služby na rumunskom území, akým je zákaz vyberať niektoré bankové poplatky, o ktoré ide vo veci samej, môže vzťahovať uvedený pojem, je potrebné pripomenúť, že právna úprava členského štátu nepredstavuje obmedzenie v zmysle Zmluvy len na základe toho, že iné členské štáty uplatňujú menej prísne pravidlá alebo pravidlá hospodársky zaujímavejšie pre poskytovateľov podobných služieb usadených na ich území (pozri najmä rozsudok *Komisia/Taliansko*, už citovaný, bod 49).
- 75 Na druhej strane pojem obmedzenia sa vzťahuje predovšetkým na opatrenia prijaté členským štátom, ktoré, hoci sa uplatňujú bez rozdielu, ovplyvňujú prístup na trh pre podniky z iných členských štátov (pozri najmä rozsudok *Komisia/Taliansko*, už citovaný, bod 46).
- 76 V predmetnom prípade však nikto netvrdil, že zákaz spočívajúci v tom, že veritelia nesmú podľa vnútroštátneho ustanovenia, o ktoré ide vo veci samej, vyberať niektoré bankové poplatky, bol uložený v rámci licencií na poskytovanie služieb v Rumunsku, vydaných úverovým inštitúciám usadeným v iných členských štátoch.
- 77 Zo spisu predloženého Súdnemu dvoru nevyplýva ani, že skutočnosť, že bol zavedený takýto zákaz, predstavuje skutočný zásah do slobody týchto inštitúcií uzatvárať zmluvy.
- 78 Rumunská vláda, ako aj Komisia totiž tvrdia, pričom im v tejto otázke Volksbank neprotirečí, že hoci vnútroštátna právna úprava, o ktorú ide vo veci samej, obmedzuje počet bankových poplatkov, ktoré môžu byť zahrnuté v úverových zmluvách, nestanovuje požiadavky obmedzenia sadzieb, keďže neexistuje žiadna hranica, ani pokiaľ ide o sumu poplatkov povolených vnútroštátnym ustanovením, o ktoré ide vo veci samej, ani pokiaľ ide všeobecne o úrokovú sadzbu.
- 79 Preto toto vnútroštátne ustanovenie, hoci si môže vyžadovať upravenie niektorých zmluvných ustanovení, nespôsobuje samo osebe dodatočnú ťarchu pre úverové inštitúcie usadené v iných členských štátoch, a teda už vôbec nie potrebu, aby tieto podniky museli zrevidovať svoju politiku a obchodnú stratégiu na to, aby mohli mať prístup na rumunský trh za podmienok zlučiteľných s rumunskou právnou úpravou.

- 80 Z toho vyplýva, že vzhľadom na prvky uvádzané pred Súdny dvorom sa nezdá, že by uvedené vnútroštátne ustanovenie znížovalo atraktivnosť prístupu na uvedený trh a v prípade prístupu naň v skutočnosti zmenšovalo možnosť dotknutých podnikov vytvárať bez ďalšieho účinnú hospodársku súťaž vo vzťahu k podnikom tradične usadeným v Rumunsku.
- 81 Za týchto podmienok dosah tohto vnútroštátneho ustanovenia na slobodné poskytovanie služieb je príliš neistý a všeobecný na to, aby sa takéto vnútroštátne opatrenie mohlo považovať za opatrenie, ktoré predstavuje prekážku obchodu v Spoločenstve (pozri analogicky najmä rozsudok zo 7. apríla 2011, Francesco Guarnieri & Cie, C-291/09, Zb. s. I-2685, bod 17 a citovanú judikatúru).
- 82 Preto vzhľadom na prvky, ktoré má k dispozícii Súdny dvor, je potrebné dôjsť k záveru, že vnútroštátne opatrenie, o aké ide vo veci samej, nie je v rozpore s pravidlami Zmluvy v oblasti slobodného poskytovania služieb.
- 83 Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy je potrebné odpovedať na štvrtú otázku tak, že pravidlá Zmluvy v oblasti slobodného poskytovania služieb sa majú vykladať v tom zmysle, že ustanovenie vnútroštátneho práva zakazujúce úverovým inštitúciám vyberať niektoré bankové poplatky nie je s nimi v rozpore.

O druhej otázke

- 84 Vnútroštátny súd sa vo svojej druhej otázke, ktorú je potrebné skúmať nakoniec, v podstate pýta, či sa má článok 24 ods. 1 smernice 2008/48 vykladať v tom zmysle, že je s ním v rozpore pravidlo, ktoré je súčasťou vnútroštátneho opatrenia preberajúceho smernicu 2008/48 a ktoré v oblasti sporov týkajúcich sa spotrebiteľských úverov umožňuje spotrebiteľom obrátiť sa priamo na orgán ochrany spotrebiteľov, ktorý môže následne uložiť sankcie úverovým inštitúciám za porušenie tohto vnútroštátneho pravidla bez toho, aby musel predtým použiť postup mimosúdneho riešenia sporov stanovený vnútroštátnou právnou úpravou pre také spory.

O prípustnosti

- 85 Na úvod je potrebné uviesť, že hoci sa v predmetnom prípade dotknuté preberacie opatrenie, teda článok 85 ods. 2 OUG 50/2010, uplatňuje v kontexte zmlúv o spotrebiteľskom úvere, ktoré nepatria do vecnej a časovej pôsobnosti smernice 2008/48, je nesporné, že harmonizované ustanovenie, ktoré je predmetom tejto otázky, teda článok 24 ods. 1 smernice 2008/48, je na základe uvedeného preberacieho opatrenia uplatniteľné na takéto zmluvy.
- 86 V tejto súvislosti treba najmä pripomenúť, že Súdny dvor niekoľkokrát vyhlásil, že má právomoc rozhodovať o návrhoch na začatie prejudiciálneho konania týkajúcich sa ustanovení práva Únie v situáciách, v ktorých sa skutkový stav nachádzal mimo rozsahu pôsobnosti tohto práva, a preto bol vo výhradnej právomoci členských štátov, ale v ktorých sa tieto ustanovenia práva Únie stali uplatniteľné z dôvodu odkazu uvedeného na ne vo vnútroštátnom práve (pozri najmä rozsudok zo 7. júla 2011, Agafitei a i., C-310/10, Zb. s. I-5989, bod 38 a citovanú judikatúru).
- 87 Súdny dvor v tejto súvislosti najmä uviedol, že pokiaľ vnútroštátna právna úprava zamýšľala prispôbiť riešenie situácií, ktoré sú čisto vnútornou záležitosťou, riešeniam upraveným právom Únie, napríklad s cieľom predísť výskytu diskriminácie vlastných štátnych príslušníkov či prípadného skreslenia hospodárskej súťaže alebo zabezpečiť jednotný postup v porovnateľných situáciách, existuje jasný záujem o to, aby sa s cieľom predísť budúcim rozdielom vo výklade vykladali ustanovenia alebo pojmy prebraté z práva Únie jednotným spôsobom bez ohľadu na podmienky, za ktorých sa majú uplatniť (pozri najmä rozsudok Agafitei a i., už citovaný, bod 39 a citovanú judikatúru).

- 88 V predmetnom prípade teda takýto záujem existuje, keďže uplatnenie harmonizovaného ustanovenia stanoveného v článku 24 ods. 1 smernice 2008/48 na zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ktoré nepatria do vecnej a časovej pôsobnosti tejto smernice, má za cieľ zabezpečiť, aby existoval jednotný postup v porovnateľných situáciách, pokiaľ ide o mimosúdne riešenie sporov týkajúcich sa takýchto zmlúv.
- 89 Okrem toho rumunská vláda, ako aj Komisia tvrdia, že táto druhá otázka je neprípustná, keďže sa týka postupov mimosúdneho riešenia sporov, kým vo veci samej nemajú tieto postupy konkrétnu úlohu. Výklad požadovaný od Súdneho dvora v rámci tejto otázky nemá žiadny vzťah s predmetom sporu vo veci samej.
- 90 Okrem toho rumunská vláda sa domnieva, že táto otázka je takisto neprípustná z dôvodu, že vnútroštátny súd žiada Súdny dvor o výklad vnútroštátneho práva, čo patrí iba do právomoci vnútroštátnych súdov.
- 91 V tejto súvislosti je potrebné konštatovať, že na vnútroštátnom súde Volksbank tvrdila, že keďže pravidlo, ktoré je súčasťou vnútroštátneho opatrenia preberajúceho smernicu 2008/48, teda článok 85 ods. 2 OUG 50/2010, umožňuje, aby sa osoba obrátila na orgán ochrany spotrebiteľov, ktorý môže následne uložiť sankcie úverovým inštitúciám bez toho, aby predtým musel použiť postup mimosúdneho riešenia sporov stanovený vnútroštátnou právnou úpravou pre také spory, toto opatrenie je v rozpore s článkom 24 ods. 1 smernice 2008/48, ktorá stanovuje povinnosť pre členské štáty garantovať existenciu primeraných a účinných prostriedkov mimosúdneho riešenia sporov spotrebiteľov týkajúcich sa spotrebiteľských úverov.
- 92 Takisto je nesporné, že vo veci samej orgán na ochranu spotrebiteľov, v predmetnom prípade ANPC, naozaj uložil pokutu úverovej inštitúcii, v predmetnom prípade Volksbank, z dôvodu, že ňou uzatvorené zmluvy o spotrebiteľskom úvere obsahovali ustanovenia v rozpore s vnútroštátnou právnou úpravou preberajúcou smernicu 2008/48, bez toho, aby táto úverová inštitúcia mala predtým možnosť urovnať spor mimosúdne.
- 93 Za týchto okolností je potrebné dospieť vzhľadom na zásady pripomenuté v bodoch 48 a 49 tohto rozsudku k záveru, že pokiaľ ide o otázku výkladu práva Únie, v súvislosti s ktorou nie je prinajmenšom zjavné, že by nemohla byť poskytnutá relevantná odpoveď na účely riešenia sporu vo veci samej, Súdny dvor je povinný na ňu odpovedať.

O veci samej

- 94 Je potrebné konštatovať, že hoci článok 24 ods. 1 smernice 2008/48 vyžaduje, aby postupy mimosúdneho riešenia sporov boli primerané a účinné, toto ustanovenie a ani žiadny iný prvok smernice 2008/48, ktorý možno zohľadniť na účely výkladu jej rozsahu, nestanovujú podrobnosti alebo charakteristické vlastnosti takýchto postupov.
- 95 Preto prináleží členským štátom, aby upravili podrobnosti uvedených postupov vrátane ich povinného charakteru pri plnom rešpektovaní potrebného účinku tejto smernice (pozri analogicky rozsudok Alassini a i., už citovaný, bod 44).
- 96 Je pravda, že vnútroštátna právna úprava stanovujúca povinnosť použiť najskôr postup mimosúdneho riešenia sporov, keďže garantuje systematickú povahu použitia takéhoto postupu, posilňuje potrebný účinok smernice 2008/48 (pozri analogicky rozsudok Alassini a i., už citovaný, bod 45).
- 97 Nič to však nemení na tom, že nevyplýva ani zo znenia, a napokon ani z účelu článku 24 ods. 1 smernice 2008/48 alebo z iného kontextového prvku, ktorý možno zohľadniť na účely výkladu tohto ustanovenia, že by táto smernica vyžadovala, aby členské štáty prebrali uvedené ustanovenie tak, že stanovia takúto povinnosť.

- 98 Okrem toho smernica 2008/48 nemôže prekážať tomu, aby členský štát v rámci veľkého rozsahu voľnej úvahy, ktorú mu necháva táto smernica v oblasti úpravy procesných podrobností v prípade mimosúdneho riešenia sporov týkajúcich sa zmlúv o spotrebiteľskom úvere, umožnil čo najširší prístup spotrebiteľov k orgánom špeciálne zriadeným na obranu ich záujmov najmä z dôvodu rizika, že spotrebiteľia, ktorí sa nachádzajú všeobecne v horšom postavení ako veritelia, pokiaľ ide tak o silu vyjednávať, ako aj o úroveň informácií, nebudú vedieť o svojich právach alebo budú mať ťažkosti ich vykonávať.
- 99 Okrem toho sa nemožno domnievať, že by vnútroštátne ustanovenie, akým je článok 85 ods. 2 OUG 50/2010, keďže umožňuje, aby bolo možné sa na orgán ochrany spotrebiteľov, ktorý má právomoc ukladať pokuty, obrátiť priamo, len z tohto dôvodu spôsobovalo, že by boli postupy mimosúdneho riešenia sporov týkajúcich sa zmlúv o spotrebiteľskom úvere, aké stanovuje vnútroštátne právo vo veci samej, neprimerané, neúčinné alebo že by nezabezpečovali potrebný účinok smernice 2008/48.
- 100 Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy je potrebné odpovedať na druhú otázku tak, že článok 24 ods. 1 smernice 2008/48 sa má vykladať v tom zmysle, že nie je s ním v rozpore pravidlo, ktoré je súčasťou vnútroštátneho opatrenia preberajúceho túto smernicu, ktoré v oblasti sporov týkajúcich sa spotrebiteľských úverov umožňuje spotrebiteľom obrátiť sa priamo na orgán ochrany spotrebiteľov, ktorý môže následne uložiť sankcie úverovým inštitúciám za porušenie tohto vnútroštátneho pravidla bez toho, aby predtým musel použiť postup mimosúdneho riešenia stanovený vnútroštátnou právnou úpravou pre takéto spory.

O trovách

- 101 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (štvrtá komora) rozhodol takto:

1. Článok 22 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS sa má vykladať v tom zmysle, že nie je s ním v rozpore vnútroštátne opatrenie preberajúce túto smernicu do vnútroštátneho práva, ktoré zahrnuje do svojej vecnej pôsobnosti úverové zmluvy, akými sú tie, o ktoré ide vo veci samej, ktorých cieľom je poskytnutie úveru zaručeného nehnuteľnosťou, hoci takéto zmluvy sú z vecnej pôsobnosti uvedenej smernice podľa článku 2 ods. 2 písm. a) tejto smernice výslovne vylúčené.
2. Článok 30 ods. 1 smernice 2008/48 sa má vykladať v tom zmysle, že nie je s ním v rozpore vnútroštátne opatrenie, ktorého cieľom je prebrať túto smernicu do vnútroštátneho práva, ktoré definuje svoju časovú pôsobnosť takým spôsobom, že toto opatrenie sa vzťahuje aj na úverové zmluvy, akými sú tie, o ktoré ide vo veci samej, ktoré sú vylúčené z vecnej pôsobnosti tejto smernice a sú platné k dátumu nadobudnutia účinnosti uvedeného vnútroštátneho opatrenia.
3. Článok 22 ods. 1 smernice 2008/48 sa má vykladať v tom zmysle, že nie je s ním v rozpore vnútroštátne opatrenie, ktorého cieľom je prebrať túto smernicu do vnútroštátneho práva, ktoré ukladá povinnosti nestanovené uvedenou smernicou úverovým inštitúciám, pokiaľ ide o druhy poplatkov, ktoré tieto inštitúcie môžu vyberať v rámci zmluvy o spotrebiteľskom úvere patriacej do pôsobnosti tohto opatrenia.

4. **Pravidlá Zmluvy o fungovaní Európskej únie v oblasti slobodného poskytovania služieb sa majú vykladať v tom zmysle, že ustanovenie vnútroštátneho práva zakazujúce úverovým inštitúciám vyberať niektoré bankové poplatky s nimi nie je v rozpore.**
5. **Článok 24 ods. 1 smernice 2008/48 sa má vykladať v tom zmysle, že nie je s ním v rozpore pravidlo, ktoré je súčasťou vnútroštátneho opatrenia preberajúceho túto smernicu, ktoré v oblasti sporov týkajúcich sa spotrebiteľských úverov umožňuje spotrebiteľom obrátiť sa priamo na orgán ochrany spotrebiteľov, ktorý môže následne uložiť sankcie úverovým inštitúciám za porušenie tohto vnútroštátneho pravidla bez toho, aby predtým musel použiť postup mimosúdneho riešenia stanovený vnútroštátnou právnou úpravou pre takéto spory.**

Podpisy